

2015:5
Rotel I

Motion av Tomas Eriksson m fl. (MP) om att landstingets finansiella placeringar ska präglas av största möjliga hänsyn till etik, klimat och miljö

Stockholms läns landsting förvaltar genom AB SLL Internfinans ca en halv miljard kronor i donerade stiftelsemedel. I den senaste årsredovisningen för dessa stiftelsemedel (år 2013) framgår att delar av dessa medel är investerade i ett företag med koppling till barnarbete (Stora Enso).

I samma årsredovisning hittas också ett antal övriga placeringar som kan ifrågasättas utifrån krav på etiska och miljömässiga hänsyn. Enligt uppgift från SLL Internfinans kvarstår dessa investeringsposter idag.

SLL Internfinans har för landstingets stiftelsemedel tagit fram, och i sin styrelse fastställt, en egen placeringspolicy där etik- och miljöhänsyn finns angivna med förhållandevis god tydlighet. Enligt policyn, med hänvisning till ILO:s kärnkonventioner samt OECD:s riktlinjer för multinationella företag, ska medel inte placeras i exempelvis företag med koppling till barnarbete (se bilaga).

Det svensk-finska skogs- och pappersbolaget Stora Enso har sedan länge kritiserats för att använda underleverantörer som utnyttjar barn så unga som 5 år att på soptippar i Pakistan samla papper för återvinning – tio timmar om dagen, sex dagar i veckan för 60 öre i timmen, enligt Veckans Affärer och TV4 Kalla Fakta.

Organisationen Swedwatch, vars syfte är att minska sociala och miljömässiga missförhållanden kopplade till svenskrelaterade företags verksamhet i utvecklingsländer, har rapporterat om Stora Enso och barnarbete. Denna rapportering har upprepade gånger uppmärksammats och följts upp av nyhetsmedia vilket lett till att flera stora investerare valt att avyttra placeringar i bolaget. I december 2014 rapporterades t ex att AP-fonder "dumpar Stora Enso".

Stora Enso har varit inblandat i ett flertal skandaler de senaste åren, där bolagets ansvar för miljö såväl som mänskliga rättigheter har ifrågasatts. Så sent som i februari 2015 rapporterade Sveriges Radio om misstankar att Stora Enso utnyttjat rumänska skogsarbetare under usla villkor, både löne- och arbetsmiljömässigt.

Det förefaller alltså finnas flera skäl att ifrågasätta placering av pengar i ett bolag som Stora Enso. Landstinget har dock, genom SLL Internfinans, behållit en post om ca 5 miljoner kronor under de år som dessa rapporter florerat. Följaktligen förefaller det som att SLL Internfinans inte har följt sin egen policy. Uppföljningen har helt enkelt brutit. Och detta innebär i sin tur att även ägarstyrningen från SLL:s sida har brutit.

Orsaken till dessa brister kan delvis vara att SLL:s övergripande Finanspolicy helt saknar skrivningar om etiska och miljömässiga hänsyn, detta trots påpekande från landstingsrevisorerna redan 2009 samt en efterföljande motion från MP 2010 (etik- och miljöhänsyn har tidigare ingått i den övergripande finanspolicyn men då endast som bilaga för pensionsmedel).

Därigenom lämnas fritt för underliggande förvaltningar och bolag att vid behov formulera sådana riktlinjer på egen hand, och på egen hand också ta ansvar för eventuell uppföljning.

Det finns fler exempel på etiskt tveksamma placeringar när det gäller SLL:s stiftelsemedel. Ett sådant är finansbolaget JSM Financial Group som i form av Cashbuddy och Cash2you erbjuder snabba sms-lån till personer utan säkerhet, och ofta med betalningsanmärkningar. Marknadsföringen sker bl a genom en kampsportgala, Cash Buddy Trophy, som alltså landstinget indirekt sponsrar. Sms-lån är en företeelse som kritiserats från flera håll eftersom framförallt unga människor riskerar att dras in i en skuldfälla. Inte sällan rör det sig om spelmissbruk som ligger bakom behovet av "snabba cash". Det har föreslagits att sms-lån ska förbjudas, bl a med argument från forskare att dessa snabb lån utgör en hälsorisk.

Ett annat exempel på tveksam finansiell placering av SLL:s stiftelsemedel är fastighetsbolaget Index International som under varumärket *The Smart Choice* satsar stort på kustnära byggprojekt i södra Florida. Samma geografiska områden är "rödmarkerade" i prognoser för vilka delar av USA som kommer drabbas svårast av förväntad havsnivåhöjning, detta som en konsekvens av klimatförändringar och smältande isar på Grönland och Antarktis.

Utifrån ett långsiktigt hållbarhetsperspektiv kan man fråga sig om det är ett "smart val" av Stockholms läns landsting att bidra till finansiering av dylika projekt?

Utöver ovanstående så noterar vi också att av stiftelsemedlen så är investeringar gjorda i inte mindre än tre olika flygbolag. Med tanke på landstingets verksamheter, med omfattande transporter framförallt på hjul och spår, så förefaller det som att det kunde finnas andra relevanta företag och branscher, kanske med lägre klimatpåverkan, som borde vara av intresse.

I de exempel som nämns ovan, med placeringar av SLL:s stiftelsemedel så rör det sig om poster á ca 5 miljoner kronor vardera. Sett till landstingets totala ekonomi så kan det möjligen te sig som små belopp, men då måste man fråga sig: Var går den moraliska gränsen för att tydligt ta ställning mot barnarbete? Vid 1 miljon, 5 miljoner eller 100 miljoner kronor?

Vi menar att en sådan diskussion är meningslös. Stockholms läns landsting har i uppdrag att bedriva sjukvård men också förebyggande hälsovård, och detta, liksom all annan övrig verksamhet, ska utföras med "socialt ansvarstagande och effektivt miljöarbete". Det sociala och miljömässiga ansvarstagandet måste naturligtvis så långt det är möjligt sträcka sig utanför både länets och Sveriges gränser. Stockholms

läns landsting har ett förhållandevis starkt varumärke, inte minst när det gäller miljö och hållbarhet. Detta varumärke måste värnas. Vi menar att landstinget ska avhålla sig från att investera i, och förknippas med barnarbete, sms-lån och kortsiktiga, spekulativa byggprojekt.

Istället bör landstinget uppvisa en tydlig målsättning att bli genom finansiella placeringar stödda förnyelsebar energi, socialt företagande, och tjänsteföretag med samhällsnyttig (eller åtminstone inte miljöskadlig) inriktning. Landstingets pengar ska användas till att investera i saker som främjar den värld vi vill ha med avseende på miljö, hälsa och alla människors livschanser.

Vi kan och bör i dessa frågor inspireras av andra som försöker upprätthålla målsättningen att investera på ett långsiktigt hållbart sätt, t ex AP-fonderna, Folksam och Västra Götalandsregionen.

Med anledning av ovanstående föreslår Miljöpartiet fullmäktige att besluta:

att en analys görs av hur nuvarande finanspolicy har tillämpats med avseende på etik- och miljöhänsyn samt att analysen därefter fastställs av fullmäktige,

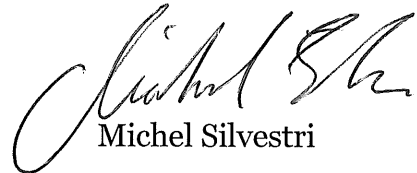
att Stockholms läns landsting ska ha en uttalad strävan att alla finansiella placeringar ska göras med långsiktig hållbarhet i fokus, med största möjliga hänsyn till etik, klimat och miljö,

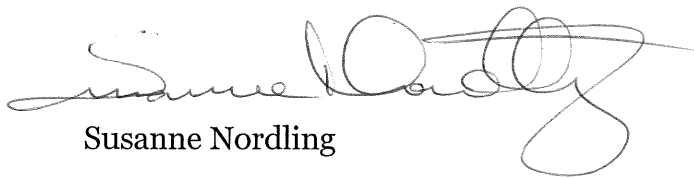
att landstingsstyrelsen får i uppdrag att ta fram förslag på en etik- och miljöpolicy (som del av landstingets övergripande finanspolicy) som tydligt stipulerar vilken typ av finansiella placeringar som ska undvikas respektive främjas,

att finansiella placeringar ska följas upp utifrån etik- och miljöpolicyen minst en gång per år och att denna uppföljning dokumenteras som del av berörd årsredovisning.

Stockholm den 17 februari 2015

Tomas Eriksson

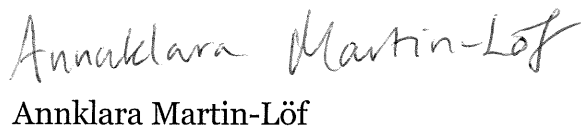

Michel Silvestri

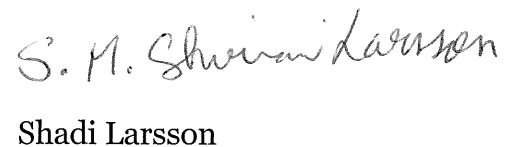

Susanne Nordling

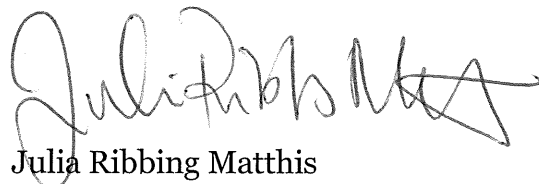

Malin Karlsson

Vivianne Gunnarsson

Kristin Lilieqvist

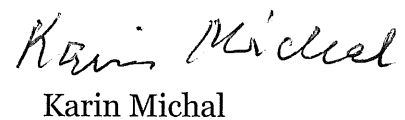

Annklara Martin-Löf

Shadi Larsson

Julia Ribbing Matthis

Rebwar Hassan

Lars Harms-Ringdahl

Karin Michal

Sandra Ivanovic

Sandra Ivanovic

ANJA BARCEWSKA
Anja Barcewska

Rodolfo Alvarez

Bilaga

Utdrag ur:

Placeringspolicy för stiftelsemedel AB Stockholms läns landstings Internfinans

5 ETIK & MILJÖ

5.1 Etisk riktlinje

- Investeringar skall endast ske i företag som följer ILO:s kärnkonventioner och OECD:s riktlinjer för multinationella företag.
- ILO:s kärnkonventioner berör fackliga rättigheter, skydd mot tvångsarbete, avskaffande av barnarbete och skydd mot diskriminering medan OECD:s riktlinjer berör miljöskydd, informationsförmedling, konkurrens, anställning, konsumentintressen, bekämpning av mutor, beskattning, vetenskap och teknologi.
- Internfinans skall även undvika placeringar i företag som har sin huvudsakliga verksamhet inom alkohol, tobak, vapentillverkning eller pornografi.